

Östersjöjudisk **BULLETIN**

NR 4 · 2018

**Hjälp
oss hjälpa!
Swisha din gåva till nr
1232138899
eller använd
Bg - 5036-6822**

Ett stick som kan rädda liv

Shana tova (Gott nytt år)

Kära läsare, medlemmar, intressenter och alldeles särskilt alla ni som ger oss ekonomiska bidrag. Ytterst är det ni bidragsgivare som gör det möjligt för oss att kanalisera hjälp till dem som behöver det bäst bland

våra judiska grannar i Baltikum. Också alla små bidrag är betydelsefulla. Många bäckar små ... En av våra regelbundna bidragsgivare låter hälsa och vill tipsa om att låta vårt Forum bli mottagare av den traditionsenliga dagliga Tzedakahn (allmosan). Tack för tipset som nu är framfört.

Det judiska året 5779 började den 9 september. Ett försenat shana tova till alla våra judiska läsare och tack för det gångna året.

Det värmdes hjärtat

Också i år genomförde vi vår Glämstaaktivitet, innebärande att bjuda två behövande familjer från vårt "ensamma mamma projekt" på en veckas välbehövlig avkoppling under sommarens familjevecka. Jag hade själv nöjet att hämta Alsu och hennes tre barn i Värtahamnen och köra ut dem till Glämsta. En dag efter deras hemkomst får jag ett mail, utdrag nedan;

Dear Thomas,

We are home now, but missing Glämsta so much! :). We are so grateful for this miraculous gift! It's unbelievable how perfectly was organized the camp! The soul warm from everybody, amazing feeling of family atmosphere gave us a lot of energy. It was one of the happiest days in our life! Real fairy tale for our family! We will remember your kindness and heartfelt attention forever!

*With warm regards and greetings from Estonia,
Alsu.*

FOTO: T. BAB.

Lunchrast i Norrtälje på väg mot Glämsta. Alsu med sina tre barn.

Den glädje mailet uttrycker ger energi att fortsätta vilket vi gör med din hjälp. Mer om årets Glämstavecka på annan plats.

Vårt "... ensamma mamma projekt ..." byter namn

Projektet "Building a better life for the Jewish single parent families in Estonia" har vi lite slarvigt kallat för "bättre livskvalitet för ensamstående judiska mammor med barn med särskilda behov". Självklart gäller våra omsorger i projektet också ensamstående judiska pappor som har barn med särskilda behov, och för närvarande så ingår en pappa i projektet sedan hans hustru avlidit på grund av sjukdom. Följdriktigt kallar vi nu projektet för; **Bättre livskvalitet för judiska singelföräldrar med barn med särskilda behov**

Heckschers stiftelse storsatsar i Lettland/Riga

Vi är mycket glada över att kunna berätta att Heckschers stiftelse kommer att göra en storsatsning i Lettland/Riga i ett projekt som kommer att heta Jeladim shelanu/Våra barn. Projektet kommer att riktas mot de mest utsatta judiska barnen/ungdomarna i Riga. I början av 2000-talet gjorde stiftelsen en liknande fantastisk insats i Estland/Tallinn med mycket lyckat resultat. Vi säger; Lycka till med arbetet.

Riga vädjar om hjälp för de allra mest utsatta äldre

Östersjöjudiskt Forum har fått en vädjan från den sociala sektionen inom judiska församlingen i Riga. Det gäller 10 ensamma äldre som är helt beroende av stöd utifrån för att klara sin situation. De är helt i avsaknad av familj och alla har olika former av svåra handikapp och sjukdomsdiagnoser. Samtliga har vidare en ekonomi som understiger existensminimum. Insatserna som behövs uppskattas till ca 380 000 kr/år. Vi undersöker som bäst om vi kan hitta någon stiftelse/fond som kan garantera en grundplåt och så räknar vi med att ni, våra supportrar, fyller på. Vi återkommer med mer information om vi kan gå vidare med detta projekt och i så fall på vilket sätt.

Vaccineringskampanjen är detta nummers insamlingsfokus

I detta nummer slår vi ett särskilt slag för den årliga vaccinationskampanjen. Den har vi genomfört årligen sedan år 2007 och vi får åtskilliga bevis på hur uppskattade "våra stick" är och vilken nytta de gör rent medicinskt. Varje vaccinationsdos kostar ca 150 kr. Bidra med en eller flera doser.

Enkelt att bidra till våra projekt

swisha till 1232138899 eller använd bankgiro 5036-6822.

Thomas Bab/Ordförande

Glämstarappport

Text och foto: *Jana Seiheta* Bearbetning: *Rut Milchner*

”Det var helt underbart!”, säger Polina så fort vi satt oss i bilen för att åka tillbaka till Stockholm. Jag var beredd att ställa frågor men det behövdes inte. Polina pratade i en 30 minuters monolog som var fylld med tacksamhet.

Jana Seiheta

Polina, ensamstående mamma från Tallinn med två döttrar; Karolina (8 år) och Nikole (5 år) var redan efter båtresan till Stockholm nöjd och förväntansfull.

Hon var så nyfiken att hon inför resan pratade med en annan familj från Tallinn som tidigare varit på familjeveckan tack vare Östersjöjudiskt Forum.

Från dem fick hon höra att en vistelse på Glämsta innebär fysisk och mental avkoppling. Detta önskade både Polina och hennes döttrar.

Förutom Polina och hennes barn var ytterligare en familj från Tallinns Judiska Församling med på resan. Alsu och hennes tre barn Kamilla (11 år), Hanna (7 år) och Mikael (5 år) var minst lika nöjda.

Före resan kände Polina och Alsu bara till varandra men tack vare familjeveckan på Glämsta har både mamorna och barnen riktigt lärt känna varandra. Det judiska livet på Glämsta med shabatfirande gjorde stort intryck på båda familjerna. De beslutade att fortsätta med sin nystartade tradition att gemensamt tända shabatljusen hemma i Tallinn.

Men nu sitter vi i bilen efter en vecka på Glämsta och

jag är väldigt nyfiken på att höra deras berättelse.

”Vi åkte båt, simmade med flytväst och glassen i kiosken var jättegod!”, ropar flickorna från baksätet.

Polina berättar att alla deras önskningar blev uppfyllda. Maten var god och varierande.

Hon noterade att säkerheten var på väldigt hög nivå. Som pedagog på en judisk förskola uppskattade hon hur säkert området är för barn. Hon kunde låta sina döttrar leka utan uppsikt och utan att behöva vara orolig för dem.

Dessutom var alla andra familjer väldigt öppna, välkomnande och hjärtliga. Trots att familjen från Tallinn inte hade något gemensamt språk med de andra glämstafamiljerna har Polina och hennes döttrar ändå känt sig som en del av gruppen.

Atmosfären av enhet och sammanhållning var något som särskilt uppmärksammades av Polina. Själva platsen; naturen, sjön - allt som behövdes för en aktiv semester med mental avkoppling fanns.

”Rabbinen var helt fantastisk!” lägger hon till och beskriver honom som en jordnära, varm och enkel människa.

”När vi kom fram så hamnade vi i ett paradiset!” berättar Alsu. Hon beskriver Glämsta som en sagolik plats

Från vänster till höger: Karolina (8 år), Hanna (7 år), Polina, Nikole (5 år), Mikael (5 år), Alsu och Kamilla (11 år)

”Vi åkte båt, simmade med flytväst och glassen i kiosken var jättegod”, säger Karolina och Nikole, båda från den estniska huvudstaden Tallinn.

Barnens favoritplats var Konsthantverket. "Platsen är dränkt i kreativitet!", säger trebarnsmamma Alsu.

med underbara gröna skogar och vackra sjöar. Precis det som en stadsbo saknar i sin vardag.

Dessutom var allt genomtänkt in i minsta detalj: transport, boende, nya sängkläder samt fickpengar.

Alsu tyckte att det var en intensiv tid med olika programpunkter och gemensamma måltider där man kände samhörighet och som en del i en stor familj.

Det fanns mycket att göra på Glämsta, vi var väldigt mycket vid vattnet, men barnens favoritplats var nog pysselverkstaden Konsthantverket, säger Alsu. (se bilden ovan) "Platsen är fylld av kreativitet och vi fick många idéer bara genom att se oss omkring!" Och sådana upplevelser är guld värt.

Det var spännande att lära känna andra familjer och lära nya saker.

"Trots enhetskänslan är vi alla olika och genom att lära känna varandra och umgås har vi fått nya kunskaper och värdefulla erfarenheter", sammanfattar Alsu.

"Varje sekund på Glämsta var fylld med lycka och kärlek!" säger Alsu nästan nostalgiskt.

Vid färjeterminalen sade Polina och Alsu att de kommer berätta om Glämstas härliga familjevecka inom Judiska församlingen i Tallinn. "Vi vill tacka så jättemycket för all glädje och positiva känslor som vi har fått på Glämsta! Vi hade tur som blev utvalda och fick vara med på familjeveckan! Nu åker vi tillbaka till Estland glada, avslappnade, mätta och belättna!" avslutar Polina och Alsu. ■

"Varje sekund på Glämsta var fylld med lycka och kärlek! Vi hade tur som blev utvalda och fick vara med på familjeveckan", säger Polina och Alsu, två ensamstående mammor från Judiska församlingen i Tallinn.

Med kreativiteten som ledstjärna – så överlever Tallinns judiska församling

Text och foto: John Gradowski

Judar är inte omtyckta någonstans i världen! På frågan om det finns antisemitism i Estland svarar Alla Jakobson, jurist och ordförande i Tallinns judiska församling, på exakt samma sätt som hon gjorde för två år sedan: där det finns judar finns det antisemitism.

John Gradowski, styrelseledamot och redaktionsmedlem.

– Vi är om inte älskade så accepterade. Och upplevd antisemitism är större bland de äldre än bland de yngre. Relationerna med det officiella Estland är mycket goda. Jämfört med vissa andra länder inom EU står vi oss bra, säger Alla Jakobson.

Det är möjligt att gå med kippa överallt utan att bli attackerad. Å andra sidan är tonen på internet ibland hätsk, där finns de vanliga stereotypiska judehatarna. Och de folkliga vanföreställningarna om att alla judar var kommunisternas hantlangare florerar fortfarande.

På ett personligt plan finns det en rädsla bland vissa medlemmar att skylta med sin judiska identitet. En del vill att postförsändelser från församlingen ska vara anonymiserade. Samma önskan finns också från vissa av Stockholms judiska församlings medlemmar.

Hatet riktas mot muslimer

Rädslan, misstänksamheten och hatet riktas idag mycket mer mot en helt annan grupp, IS, d v s muslimer. Detta trots att det knappt finns några muslimska flyktingar i landet. De få som har lyckats ta sig till Estland har lämnat, främst på grund av att de sociala förmånerna är i princip noll.

Ett mycket uppmärksammat fall av

judefientlighet inträffade nyligen då en 92-årig judisk man med en yngre rysk fru inte med detsamma fick ett positivt besked på frågan om församlingen kunde hjälpa hustrun ekonomiskt. Då vände mannen sig till pressen och det blev en stort uppslagen artikel i en av de stora tidningarna.

– Reaktionen blev: judarna vill inte hjälpa andra än sig själva. Vi hann inte ens ta ställning till mannens propäer innan vi blev uthängda, säger Alla Jakobson.

Det finns en framtid

Hur ser då framtiden ut för Estlands judar? Alla Jakobson berättar om hur hon för 30 år sedan deltog i en konferens med temat: hur ser livet ut för judarna om 30 år. För två veckor sedan deltog hon ånyo i en liknande konferens med precis samma fråga: hur ser livet ut för judarna om 30 år.

– För 30 år sedan etablerades församlingen men det fanns ingen judisk lekskola, ingen synagoga osv osv. Idag ryms hela den judiska livscykeln inom vår församling, förutom ett ålderdomshem, den verksamheten blir för dyr för oss, förklarar Alla Jakobson.

Men det finns naturligtvis orosmoln. Fattigdomen är fortfarande utbredd även om den estniska ekonomin går bra. Alla får det inte bättre: Ett lands positiva ekonomiska utveckling omfattar tyvärr inte alltid hela befolkningen, fattigdomen är påtaglig och den syns väldigt tydligt bland de rysktalande, äldre medlemmarna i församlingen. Demografin

med många fattiga pensionärer är ekonomiskt betungande.

– De har mycket låg pension utan några besparingar alls. Och vi kan inte räkna med några statliga bidrag. Och det finns inte tillräckligt många välbärgade judar som kan bidra till verksamheten.

Hjälporganisationen Joint har dragit tillbaka sitt ekonomiska stöd med motiveringen att det är dags för församlingen att stå på egna ben. Claims, som hjälper framför allt förintelseöverlevande, har ändrat sina kriterier vilket medfört minskade bidrag.

– Nu gäller det för oss att vara kreativa och hitta nya vägar att finansiera vår verksamhet. Jag är helt övertygad om att vi kommer att finnas som en judisk församling om 30 år, hävdar Alla Jakobson. ■

– För 30 år sedan etablerades församlingen men det fanns ingen judisk lekskola, ingen synagoga osv osv. Idag ryms hela den judiska livscykeln inom vår församling, säger Alla Jakobson, ordförande i Tallinns judiska församling.

Ett litet stick kan rädda liv! Nu är det dags igen för den årliga **VACCINATIONSKAMPANJEN**

Vaccineringsprogrammet mot influensan för äldre och utsatta i de baltiska länderna, och som bekostas av Östersjödjudiskt Forums bidragsgivare, kan bara beskrivas som ett synnerligen lyckat projekt. Nu gör vi det för 12:e året i rad.

Vi pensionärer här i Sverige får snart via landstinget en uppmaning att kostnadsfritt vaccinera oss mot den årliga influensan. Samma influensa kommer också att härja tvärs över Östersjön. Där har flertalet av våra hjälpbehövande helt enkelt inte råd med de ca 15 euro som en vaccination kostar. Vi genomför vaccinationen i höst i både i Tallinn och Riga, främst för de äldre och behövande men också för de mest utsatta barnen. Vi räknar med att totalt ca 300 behövande skall få en vaccination, 150 i Estland och 150 i Lettland.

Nu är det upp till oss alla att genomföra kampanjen! Var med och rädda liv! Utan din hjälp kan vi inget göra. Med din hjälp kan vi göra mycket. 150 kronor kostar varje injektion.

Använd bifogat inbetalningskort eller **swisha** ditt bidrag till **1232138899**.

FOTO: ÖSTERSJÖJUDISKT FORUMS BILDARKIV.

Östersjödjudisk **BULLETIN**

Ansvarig utgivare

Thomas Bab
Östersjödjudiskt Forum
Baltic Jewish Forum
Sweden

Redaktion

Thomas Bab
Dina Markovich
John Gradowski
Rut Milchner
Ludvig Köhler

Adress

Östersjödjudiskt Forum
Box 5053
102 42 Stockholm

Telefon

08-664 53 38

E-post

b.j.f@telia.com

Hemsida:

<http://www.ostersjojjudisktforum.se>

Facebook:

www.facebook.com/balticjewish-forum/

Medlemsavgift

220 kr/år, 100 kr/år för dig under 26.

Bankgiro 5036-6822 SWISH 1232138899

Den ideella föreningen Östersjödjudiskt Forum fokuserar på socialt, medicinskt, materiellt och kulturellt bistånd till behövande judar och judiskt liv i Baltikum, ofta i samarbete med svenska och internationella hjälporganisationer. Kulturutbyte och andra former av samverkan är en viktig del av verksamheten. Parallellt med detta bekämpas alla former av antisemitism.

ISSN 1403-5685

Citera oss gärna – men ange källan!

Tryck

Hallvigs Reklam & Tryckeri AB

Omslagsbild

Från vaccinationskampanjen 2017 i Tallins Judiska församlings lokaler.
Foto: A. Nazarova.